

Täysistunto

Tiistai 12.11.2024 klo 14.00—19.52

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 65/2024 vp

Toimenpidealoite TPA 25/2024 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2024 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin 8.11.2024 pidetyssä täysistunnossa, ja nyt keskustelu jatkuu. — Edustaja Juvonen poissa. — Edustaja Vigelius.

Keskustelu

19.43 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Pakkoavioliitot ovat paitsi maahan tuotu myös maahan muuttanut ongelma. Suomalainen yhteiskunta rakentuu perinteisesti ajatukselle yksilön vapaudesta ja itsemääräämisoikeudesta, arvoista, joiden perusta luotiin jo valistusajalla ja jotka ovat sittemmin olleet länsimaiden kehityksen perusta. Pakkoavioliitot ovat sen sijaan yksi taantumuksellisen kunniakulttuurin ilmentymä, joka on räikeässä ja ilmiselvässä ristiriidassa suomalaisen kulttuuriperinnön, länsimaisen vapauskäsityksen ja nykyaikaisen oikeustajun kanssa. Muissa Pohjoismaissa avioliittoon pakottaminen on kriminalisoitu. Lisäksi Ruotsissa on kriminalisoitu erikseen myös pakkoavioliittomatkalle erehdyttäminen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että on rikos huijata tai erehdyttää joku matkustamaan ulkomaille, jos tavoitteena on pakottaa hänet avioliittoon vastoin tahtiaan. Tällaisen lain valmisteluun olisi meidänkin syytä ryhtyä Suomessa.

Pakkoavioliittomatkat mutta erityisesti myös alaikäisiin kohdistuvat kurinpito- eli rangaistusmatkat ovat konkreettinen todiste kulttuurien yhteensopimattomuudesta paikoin. Suomessakin on jo todettu tapauksia, joissa maahanmuuttajavanhemmat ovat lähettäneet lapsiaan kotimaahansa oppimaan pois länsimaisista tavoista, arvoista ja asenteista. Taustalla on ollut huoli perheen kunniaa. Etenkin tyttöjen matkojen taustalla on ollut pelkoa siitä, että tyttölapsi käyttäytyy perheen uskonnollisten ja/tai kulttuuristen normien vastaisesti, kasvatusta Suomessa kun koetaan liian vapaana ja yksilökeskeisenä — vääränlaisena. Vanhempien toiminta on siis kaikkien kotouttamis- ja kotoutumistavoitteiden vastaista. Suomalaista kulttuuria ja normeja ei koeta pelkästään erilaisiksi, vaan suorastaan vääriksi. Suomalaisia tapoja sekä kulttuuria ollaan valmiita vastustamaan niin pitkälle, että lapset on lähetettävä — heidän omat oikeutensa, terveytensä ja henkensä vaarantaen — ulkomaille oppimaan kunniakulttuurin tavoille. Aktiivista Suomesta, vapaudesta ja suomalaisuudesta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

vieraannuttamista ja taantumukseen, alistukseen ja sivistymättömyyteen ohjaamista — siitä on tosiasiallisesti kyse.

Naapurimaassamme kunniakulttuurin ongelmat ovat syvemmällä yhteiskunnassa, mutta niihin on haettu myös ratkaisuja. Ruotsin hallituksen tuore selvitys suosittaa, että serkusavioliitotkin olisivat jatkossa laittomia. Samanlainen valmistelu on käynnissä myös Tanskassa, ja Norjassa serkusavioliitot kiellettiin jo kesällä. Ruotsin selvitys esittää, että kielto voisi ehkäistä kunniaperusteista alistamista ja avioliittoja, jotka solmitaan painostamisen tai muun vaikuttamisen takia. Selvityksen mukaan riski näihin olisi kohonnut serkusten välisissä liitoissa. Tässäkin suhteessa meidän tulisi ennalta ehkäisevästi pyrkiä yleispohjoismaiselle tasolle.

Arvoisa puhemies! Naisten alistamisessa ei ole mitään kunniallista. Ei ole mitään kunniallista siinä, että suvun maine perustetaan tyttöjen siveyteen tai että sillä oikeutetaan uhkailu, väkivalta, vapaudenriisto tai pakkoavioliiton kaltaiset ilmentymät. Tällainen kunnia-kulttuuri ei kuulu Suomeen eikä länsimaiseen yhteiskuntaan. Siksi tämä pakkoavioliittojen rangaistavuutta selkeyttävä lakiesitys on askel oikeaan suuntaan, askel, jolla varmistamme, että suomalainen oikeustaju ja oikeusjärjestys turvaavat jokaisen ihmisen, tässä tapauksessa erityisesti naisten ja tyttöjen, vapauden ja turvallisuuden Suomessa. Se on oikea teko.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.47 Miko Bergbom ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Tervehdin erittäin ilolla sitä, että tämä hallitus kriminalisoi entistä selkeämmin pakkoavioliitot osana rikoslain pykälää, koska onhan se nyt niin, että pakkoavioliitot eivät tähän maahan kuulu, eivät tähän kulttuuriin kuulu eivätkä ne kuulu nykyaikaiseen länsimaalaiseen käsitykseen siitä, miten ihmisoikeuksien pitää toteutua. Naisilla on aivan yhtäläinen ihmisoikeus kuin miehillä, ja pakkoavioliitot sellaisina, mitä valitettavasti eräissä barbaarisissa kulttuureissa toteutetaan, eivät millään tavalla ole yhteensovitettavissa länsimaalaisen oikeuskäsityksen ja ihmisoikeuskäsityksen kanssa. Siksi olen iloinen, että tämä nyt toteutetaan. Ja olen siitä ylpeä ja haluan kiittää myöskin oikeusministeri Leena Merta, joka on tämän eteen tehnyt töitä.

Julkisuudessa on jonkun verran käyty keskustelua siitä, että ei tämä nyt mennytkään näin, että Marinin hallitus itse asiassa teki kaiken työn tämän eteen ja tämä hallitus on nyt vain tuonut esityksen. Tämä ei kuitenkaan nähdäkseni pidä paikkaansa. Viime hallituskaudella noin kolme vuotta käytettiin pelkän arviointimuistion tekemiseen — näin oikeusministeri kertoi sosiaalisessa mediassa — ilman lopputulosta, ja nyt kun tämä hallitus astui voimaan, niin vuodesta 2023 on jo lähdetty tätä hallituksen esitystä valmistelemaan, ja nyt se on täällä aivan viittä vaille valmiina osaksi lainsäädäntöä eduskunnan käsittelyssä, jolla kriminalisoidaan se pakkoavioliitto. Eli on eri asia suunnitella ja pohtia, ja on eri asia toimeenpanna, ja nyt toimeenpannaan pakkoavioliittojen kriminalisointi.

En voi olla ottamatta kantaa tähän nykykeskusteluun, mitä on käyty ja uutisista saatu lukea: Irak aikoo sallia avioliitot yhdeksänvuotiaiden kanssa, siis yhdeksänvuotiaiden lasten kanssa, tyttölasten kanssa. Kyllä minä sanon, että on sairas maa, sairas kulttuuri, että siellä naisella ei minkäänäköistä arvoa. Ei löydy sanoja kuvaamaan sitä, miten voidaan kohdella ihmisiä tuolla tavalla — ja vielä lapsia. Täysin sairasta ja sadistista touhua, ja on hyvä, että siihen puututaan Suomen rikoslaissa entistä tiukemmin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

Kunniakulttuuri, kunniaväkivalta, pakkoavioliitot eivät yksinkertaisesti kuulu Suomeen. On meidän tehtävämme lainsäätäjinä turvata näiden tyttölasten ja naisten oikeuksia niin hyvin kuin me vain ikinä pystymme. Me emme halua tällaista kulttuuria Suomeen, ja jos se täällä ilmenee, siitä on tuleva kunnan rangaistukset.

Eli ei pakkoavioliitoille, ei kunniaväkivallalle, ei kunniakulttuurille. Ne eivät kuulu tänne. Nyt ne kriminalisoidaan vahvemmin. Kiitos siitä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 65/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen hylkäämisestä. Asian käsittely päättyi.